

Een interview met Meino Smit

‘De toekomst van de landbouw ligt in onze eigen handen’

Tekst: Elte Palm | Foto's: Elte Palm

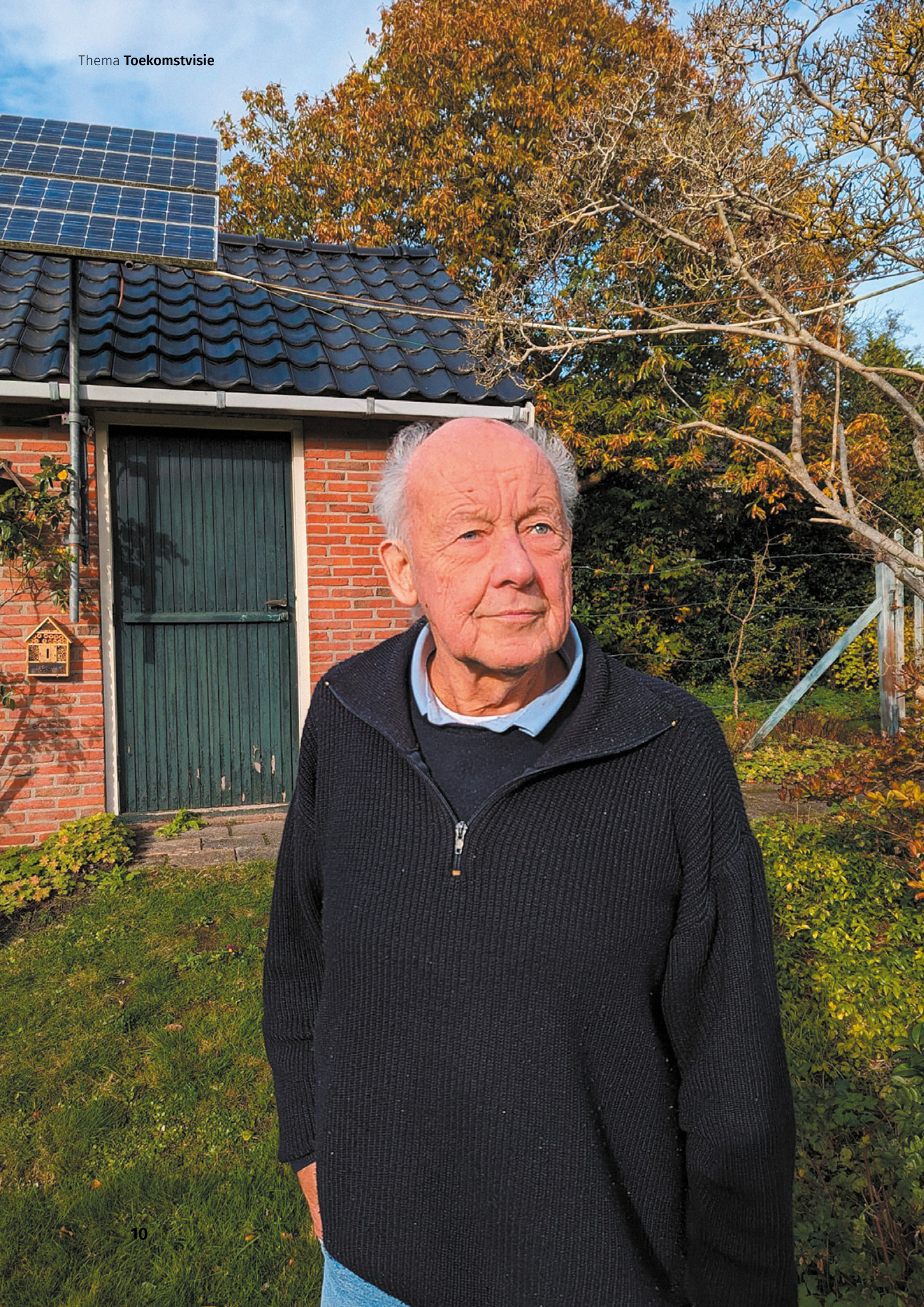
In de wereld van de Nederlandse landbouw is Meino Smit geen onbekende naam. Als onderzoeker en bioboer heeft hij jarenlang de ontwikkeling van duurzaamheid in de Nederlandse landbouw bestudeerd, vanaf het jaar 1950 tot het heden. Zijn bevindingen, opgetekend in het boek “Naar een duurzame landbouw in 2040” roepen op tot een drastische verandering van het huidige landbouwsysteem. Volgens Meino Smit werkt het huidige systeem niet meer en is het hoog tijd voor een nieuwe benadering die kleinschaliger, duurzamer en meer gericht op mens en milieu is. In dit interview vertelt hij meer over zijn visie en de urgentie van deze verandering.

Hoe realistisch is uw beeld over een nieuw landbouwsysteem?

“Heel realistisch. Het huidige landbouwsysteem loopt vast omdat het simpelweg niet meer efficiënt genoeg is. We zien een enorme toename in gebruik van hulpmiddelen sinds de jaren '50. Dit noem ik de input zoals machines, kunstmest en bestrijdingsmiddelen. De opbrengst, oftewel de output, is veel minder gestegen dan we dachten.”

‘Boeren hebben geen verdienmodel meer maar zijn een verdienmodel geworden’

Hij legt uit dat boeren tegenwoordig niet langer een verdienmodel hebben, maar eerder een verdienmodel zijn voor andere bedrijven. “Ik pleit voor een nieuw systeem, waarin lage-input kringlandbouw centraal staat, wat zowel de boer als de burger ten goede komt. Hierdoor worden niet alleen hogere opbrengsten gegenereerd, maar ook meer werkgelegenheid en duurzaamheid in de landbouwsector. Technologie moet vooral worden ingezet om arbeid te ondersteunen, in plaats van deze te vervangen zoals we de afgelopen jaren hebben gedaan.”

Dus u wilt meer boeren en minder machines?

“In de hedendaagse landbouwsector wordt jaarlijks meer dan 20 miljard euro geïnvesteerd in technologie en hulpmiddelen, wat aanzienlijke maatschappelijke kosten met zich meebrengt, zoals schade aan het landschap, milieuvervuiling en verlies van biodiversiteit. Opmerkelijk is dat deze kosten niet worden gedragen door de landbouwsector zelf, maar door de gehele samenleving, waardoor het huidige systeem uit balans is geraakt.

In het systeem dat ik voorstel, stijgt het aantal boerenbedrijven van 50.000 naar 170.000. Echter, deze groei moet worden gerealiseerd zonder een grootschalige uitbreiding, een overmatig gebruik van machines, kunstmest en pesticiden, en zonder een sterke afhankelijkheid van banken en de agro-industrie. Het doel is om boeren in staat te stellen op een rendabele en plezierige manier verantwoorde landbouw te bedrijven. Dit zou niet alleen de vrijheid van boeren vergroten, maar ook de overdracht van boerenbedrijven vergemakkelijken.”

‘Een rendabele, verantwoorde en plezierige manier van ondernemen is mijn doel’

Hoeveel extra banen levert het nieuwe systeem op voor de landbouwsector?

“Op basis van mijn onderzoek verwacht ik ongeveer 470.000 extra arbeidsplaatsen. Er staan nog steeds veel mensen aan de kant en ook zijn er een miljoen mensen met zogenaamde ‘bullshitbanen’. Geld verdienen is niet meer de belangrijkste drijfveer

voor veel mensen. Er is een groeiende interesse in maatschappelijk verantwoord ondernemen. Die mensen kunnen zo de agrarische sector in. We zien tegelijkertijd een toenemend aantal aanmeldingen voor agrarische opleidingen. Veel willen een eigen bedrijfje starten. Dit zou op den duur ook betekenen dat Nederland minder afhankelijk wordt van arbeidsmigranten.”

Wat kunnen bestaande bedrijven volgens uw visie zelf doen om toekomstbestendig te blijven?

“Wacht niet op een landbouwakkoord want dat gaat op korte termijn niet gebeuren. In plaats daarvan zou je kunnen overwegen om biologisch te boeren of regeneratieve boerderijen te starten waar burgers mede-eigenaren van kunnen worden. Voorbeelden van dergelijke initiatieven zijn onder andere ‘Herenboeren’ en ‘Lenteland’. Door weer een relatie op te bouwen met de consument en een eerlijk verdienmodel te creëren, kan de landbouwsector floreren. Hierbij wordt ook weer een beroep gedaan op het vakmanschap van de boeren.”

Hoe kunnen we na een turbulente periode de agrarische sector weer positief in beeld te brengen?

“Dat kan alleen door over te gaan op een duurzaam landbouwsysteem en het huidige systeem te verlaten. Een duidelijke meerjarenvisie van de overheid met perspectief voor de boeren zou ook helpen. Ik denk dat het gereserveerde geld voor het uitkopen van boeren beter geïnvesteerd kan worden in het verduurzamen van de landbouw, het bevorderen van kleinschalig boeren en het creëren van kringlooplandbouw. Mijn nieuwe systeem biedt voedselzekerheid en een aanzienlijke vermindering van maatschappelijke kosten. Dit heb ik allemaal doorgerekend en is praktisch uitvoerbaar.”

‘Het gereserveerde geld voor het uitkopen van boeren kan beter geïnvesteerd worden in het verduurzamen van de landbouw’

Wat wilt u meegeven aan de VanColland lezers?

“We moeten ons bewust worden dat het anders en beter moet. Nieuwe en flexibele arbeidsconcepten, zoals negen maanden werken op kantoor en drie maanden op het land, kunnen oplossingen zijn voor het arbeidstekort en bijdragen aan meer werkplezier. Dat geldt ook voor het invoeren van een zesdaagse werkweek, waardoor het voor echtparen met kinderen mogelijk wordt om beiden drie dagen per week te werken, zelf de kinderen te kunnen opvoeden en de dure kinderopvang te omzeilen. Uiteraard moet het ook mogelijk blijven meer dan drie dagen per week te werken als men dat wil.”

Welke rol kan het fonds Colland Arbeidsmarkt volgens u hierin spelen?

Ik denk dat Colland Arbeidsmarkt met sociale partners een belangrijke rol kan spelen door te kijken naar het slimmer inzetten van arbeid per levensfase. Hiermee kun je 50 plussers en gepensioneerden die graag willen werken ook beter inzetten. Ik geloof dat de toekomst van de landbouw in onze eigen handen ligt. En door samen te werken en anders te denken, kunnen we bouwen aan een duurzamere toekomst van de Nederlandse landbouw.” ■

